

L'ètica de l'intel·lectual

JOSÉ ANTONIO
AGUADO

SOTA la direcció de Josep Maria Pou es representa al Teatre Goya de Barcelona "Prendre partit", una obra escrita pel guionista cinematogràfic sud-africà Ronald Harwood. La peça aconsegueix fer reflexionar l'espectador sobre el paper de l'artista en la realitat de l'Alemanya nazi. Aquesta peça de teatre ens situa davant l'Alemanya postnazi de 1946, en el moment en què els vencedors de la guerra porten a judici els col·laboradors necessaris en els crims contra la humanitat perpetrats pel Tercer Reich.

L'espectador està a la banquetta del jurat i el judici es desenvolupa a l'escenari. El paper de fiscal acusador, el porta el comandant Steve Arnold, en la seva vida civil inspector d'assegurances -interpretat per un magnífic Andrés Herrera- i l'acusat, el director d'orquestra Wilhelm Furtwängler, un dels majors directors d'orquestra del segle XX -que interpreta el propi Josep Maria Pou. Al costat d'ells, el repartiment, el tanquen Sandra Monclús, Anna Alarcón, Pepo Blasco i Sergi Torrecilla.

Durant l'etapa de govern nazi a Alemanya, el director d'orquestra pren la decisió de romandre al capdavant de l'Orquestra Filhar-

mònica de Berlín. Aquesta era una decisió encertada? L'intel·lectual ha de deixar el seu país en temps de govern militar? Un altre col·lega com Bruno Walter o Otto Klemperer es van exiliar en protesta per la política dels nazis. A partir d'aquesta decisió, Furtwängler haurà de navegar entre la seva passió per la música de Beethoven i les intrigues dels dirigents hitlerians.

El tema de la peça és el paper de l'intel·lectual en situacions polítiques de manca de llibertats. És cada artista d'un règim dictatorial un agent de la propaganda del règim sota el

**És cada artista
d'un règim
dictatorial
un agent de
la propaganda
del règim sota
el qual viu?**

qual viu? Art o política? On són els límits entre l'individu i l'artista? La influència de l'obra musical en el públic? Les diferents possibilitats d'interpretació de la música? L'artista davant la societat? La música tonal o atonal? I davant d'aquestes interrogacions la música de Beethoven, sempre Beethoven i un paisatge moral per terra.

Un escenari amb un edifici en ruïnes amb els vidres trencats pels bombardejos, que van deixar Berlín totalment arrasada, només una església va quedar en peu, és l'escenari dantesco on es desenvolupa l'interrogatori al director d'orquestra. D'alguna manera aquest interrogatori-judici pretén establir les bases del que serà una nova ètica, una nova forma de fer política, sobre la runa; la humanitat intenta reconstruir una societat amb nous valors.

Passats els anys, amb la perspectiva del temps un comprèn que va ser una decisió equivocada, i que hauria d'haver marxat, però això és fàcil quan les coses cobren una certa distància.

Sens dubte els intel·lectuals que es van quedar a Berlín, i no va ser l'únic, van ser utilitzats per Hitler com a exemple de la "superioritat moral i artística alemanya", les fronteres entre política i art sens dubte són molt primes i tendeixen a trencar-se per la paret més fina. L'artista es tanca a la seva torre de Babel com el periodista en el concepte objectivitat, tots dos es veuen atrapats en els grillons del present.